

Sygn. akt III AUa 762/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSA Romana Mrotek
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2013 r. w Szczecinie

sprawy Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W..

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 marca 2012 r. sygn. akt VI U 1570/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w części i przyznaje ubezpieczonemu odsetki od 16 stycznia 2011r.,
2. oddala apelację w pozostałym zakresie,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. na rzecz adwokata G. K. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 762/12

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. odmówił Z. P. prawa do odsetek uznając, że do zwłoki w wypłacie świadczenia doszłoby wyłącznie w przypadku, gdyby organ rentowy dokonał wypłaty świadczenia zasądzonego wyrokiem sądu po dniu 16 grudnia 2011 r. Tymczasem wyrównanie zostało wypłacone ubezpieczonemu już w dniu 15 listopada 2011 r.

Z. P. złożył odwołanie i podniósł, że domaga się odsetek od 1 października 2010 r. do dnia faktycznej wypłaty odsetek, z uwagi na błąd organu rentowego, bowiem wyrokiem sądowym renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem została mu przywrócona.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 27 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wlkp. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu Z. P. prawo do odsetek od 15 stycznia 2011 r., zaś w pozostałej części odwołanie oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. P. pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem, ustaloną okresowo do 30 września 2010 r. Z wnioskiem o ustalenie dalszego prawa do renty wystąpił 13 września 2010 r. Komisja lekarska ZUS 25 listopada 2010 r. ustaliła, że ubezpieczony jest częściowo trwale niezdolny do pracy od 1 października 2010 r. w związku z wypadkiem przy pracy. Decyzją z 13 stycznia 2011 r. organ rentowy ustalił ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od 1 października 2010 r. na stałe. W wyniku odwołania ubezpieczonego od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. wyrokiem z 27 września 2011 r., sygn. akt VI U 199/11 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od 1 października 2010 r. na stałe. Decyzją z 28 października 2011 r. organ rentowy ustalił Z. P. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem od 1 października 2010 r. na stałe. Wyrównania świadczenia dokonano za okres 1 października 2010 - 31 października 2011 r. wraz ze świadczeniem za listopad 2011 r.

Sąd Okręgowy, przywołując treść art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 118 i 129 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie częściowo. Posiłkując się stanowiskiem wyrażonym w judykaturze sąd pierwszej instancji zważył, że jako błąd rozumie się błąd lekarza orzecznika i komisji lekarskiej ZUS, którzy przez mylne określenie stanu zdrowia ubezpieczonego spowodowali wydanie decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania świadczenia i naruszającej w ten sposób przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do renty. W przedmiotowej sprawie odmienna ocena co do stopnia niezdolności do pracy ubezpieczonego wynikała z tego, że orzeczenia lekarzy ZUS nie zostały wydane w oparciu o badanie psychologiczne ubezpieczonego. Pominięcie tych badań było błędem organu rentowego. Ponadto lekarze ci dysponowali taką samą dokumentacją, na podstawie której biegli sądowi wydali swoją opinię. Za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji sąd okręgowy przyjął orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 25 listopada 2010 roku. Termin płatności, po wydaniu stosownej decyzji (termin do jej wydania wynosi 30 dni), przypadłby na dzień 15 stycznia 2011 r. W sprawie nie pojawiły się żadne nowe okoliczności nieznanne organowi rentowemu w dniu wydawania decyzji, które niejako wyłączyłyby jego winę i tym samym zwolniłyby z odpowiedzialności zapłaty odsetek za zwłokę w wypłacie należnego świadczenia. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. nr 12, poz. 104) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania tych świadczeń, do dnia wypłaty świadczeń. Ustęp 2 dodatkowo wskazuje, iż okres opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji, a okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Ponieważ organ rentowy w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych nie wypłacił należnego świadczenia, Z. P. należały się odsetki. Sąd Okręgowy zasądził je od 15 stycznia 2011 roku (tj. od pierwszego dnia płatności świadczenia wyznaczonej przez ZUS) do dnia przekazania wyrównania zaległego świadczenia za okres od 1 października 2010 roku do 31 października 2010 roku. Zarazem sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie ubezpieczonego w części, w której żądał on wypłaty odsetek od 1 października 2010 roku.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy, który zaskarżył wyrok co do pkt. I. rozstrzygnięcia, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227, 233 § 1 oraz 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie przez sąd pierwszej instancji wyjaśnienia istotnej dla sprawy okoliczności, czyli nie przeprowadzenia prawidłowego postępowania dowodowego; a także błędne ustalenie daty, od której ubezpieczonemu przysługuje prawo do spornych odsetek. Apelujący zarzucił ponadto pominięcie w orzeczeniu daty, do której ubezpieczonemu zasądzone odsetki przysługują. Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Co do zasady apelacja organu rentowego okazała się nieuzasadniona. Ustalenia i ocena prawna sądu pierwszej instancji odnośnie błędu organu rentowego przy wydawaniu decyzji dotyczącej prawa ubezpieczonego do renty zostały w całości zaakceptowane przez sąd odwoławczy. Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska apelującego jakoby sąd okręgowy nie przeprowadził w sprawie prawidłowego postępowania dowodowego. Zważyć należy, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym dopuszczony został dowód z zeznań biegłych, którzy wydawali opinię w sprawie o przyznanie ubezpieczonemu prawa do renty. Biegli zgodnie oświadczyli, że sporządzając ekspertyzę opierali się na tych samych dokumentach jakimi dysponowali lekarze ZUS, nie posiadali też informacji odnośnie dalszego przebiegu choroby ubezpieczonego z okresu po badaniu przez komisję lekarską ZUS. Zdaniem biegłych sądowych zaniedbaniem ze strony organu rentowego było pominięcie badania psychologicznego, co skutkowało błędną oceną zdolności ubezpieczonego do pracy. W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, aby w toku procedowania sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenia dyspozycji art. 233 §1 k.p.c. bądź art. 227 k.p.c. Z prawidłowo zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadzono wnioski poprawne logicznie, zaś apelujący nie przedstawił żadnych okoliczności mogących je podważyć.

Sąd Apelacyjny miał jednak na względzie, że dla określenia daty początkowej odsetek istotne znaczenie miało ustalenie daty wymagalności świadczenia rentowego. Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 12, poz. 104) odsetki za zwłokę w wypłacie świadczenia przez organ rentowy naliczane są za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia faktycznej wypłaty świadczeń. W przypadku jednak, gdy wypłata winna być dokonana na podstawie wydanej decyzji, moment rozpoczęcia okresu, za który naliczane są odsetki, liczony jest od dnia następującego po upływie terminu wydania decyzji. Z kolei okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. W przypadku ubezpieczonego datą wypłaty świadczenia był 15 dzień każdego miesiąca, co wynika z pkt I ppkt 3 decyzji z 28 października 2011 roku. Oznacza to, że gdyby organ rentowy w sposób prawidłowy orzekał, to w dacie 15 stycznia 2011 roku ubezpieczony powinien był otrzymać sporne świadczenie. Ponieważ w skutek błędu organu rentowego nie doszło do wypłaty, Z. P. przysługują odsetki od następnego dnia tj. od 16 stycznia 2011 roku. W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok Sadu Okręgowego podlegał częściowej zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. (pkt 1 wyroku), zaś w pozostałym zakresie apelacja organu rentowego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt 2 wyroku). Uznając, że apelacja organu rentowego okazała się w znacznej części niezasadna, zaś ubezpieczony nie ponosi winy za błędne ustalenie daty początkowej zasądzonych odsetek, sąd apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. zasądził od organu rentowego zwrot kosztów postępowania apelacyjnego, w wysokości wynikającej z § 12 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (pkt 3 wyroku).

Apelacja organu rentowego w zakresie wyznaczenia daty końcowej, do której ubezpieczonemu przysługują odsetki, nie podlegała merytorycznemu rozstrzygnięciu, ponieważ w istocie powinno być to przedmiotem wniosku o uzupełnienie wyroku w trybie art. 351 § 1 k.p.c. Przepis ten stanowi bowiem, że jeżeli rozstrzygnięcie sądu jest niepełne, stronie przysługuje prawo do uzupełnienia wyroku. Organ rentowy takiego wniosku nie złożył. Nie wyczerpał tym samym

właściwego toku postępowania. Zarzut powyższy nie może być zatem przedmiotem merytorycznej oceny sądu drugiej instancji.